

హంస ధ్వని

‘వీంరా మామా! ఇక రేపటినుంచి పదిహేను రోజులదాకా కాలేజీముఖం చూడనక్కరలేదు కదా!... సెలవుల్లో ఏంచేద్దాం...’ అన్నాను.

‘చేయడమేమిటోయ్! ... కళ్ళు మూసుకు తేరిచేటప్పటికి మళ్ళా బడి...మనం. వాటంతట అవే రెక్కలు గట్టుకు మేఘాలమీద ఎగిరిపోతాయి. నీకేం ఆ దిగులక్కరలేదు ఏలా గడుస్తాయా అని...’ రంగళాయి...చులకనగా సమాధానం యిచ్చాడు ... తల ఎత్తకుండా... కలం ఆపకుండా

‘ఇఖ...సంక్రాంతిపండుగలని...దేవరవారికి తెలుసునా?...’ మంగయ్య- తలఊగించినట్లుగా (మంగయ్య అంటే...మా లాడ్జి ఆసామి) తల ఎగురవేసి...నాకు నవ్వు తెప్పించి.

‘అవునురా ...అందరూ ... అంటే నీవు సహా... మూటాముల్లే కట్టుకుని అత్తవారిళ్ళకు బయలుదేరుతారు... ఆ సరదా...నాకూ ఉండేదికాని ... ఒంటికి సరిపడలా... ఖాయిలాచేసింది. అప్పటినుంచీ ... గప్ చిప్...’ అని కళ్ళతో నవ్వాడు.

‘నీ పెళ్ళిఅయి...రెండేళ్ళేగా...’

ఆ... ఆ యేడాదిలోనే... యీ ముచ్చట...

‘అంటే...’

‘అందుల కొక్క గాథ కలదు’... అది ఇప్పుడు తెమ
లదు...’ శుకసప్త పద్యాన్ని చెడగొడుతున్నాడు...

‘ఱూకీగా చెప్పరా... రేపు నే నుండను....’

‘అదృష్టవంతుడివి సోదరా!... పోయి, హాయిగా,
కాటూరిరాయని తేటగీతల్లో అర్థమంతా అనుభవించి మరీ
రా... లేనివాళ్ళకు ఏలాగూ లేనేలేదు!’

‘లేకపోవడమేమటి, నీ ముఖం ... అత్తవారింటికి
కొత్తలుడు వెళితే... నెత్తినపెట్టుకుంటారు, కాని...’

‘పెట్టుకునేవారే... కాని...’

‘అనగా...’

‘కథ చెప్పవలసివస్తుంది ఖబర్దార్ -’

‘చెప్పోయ్, అయితే... ఎందుకన్నా మంచిది...
మనం ఆ పనిమీదనే గనుక, వెళ్ళేది...’

‘నీకు అంత అతి తెలివికిపోవడం ఎక్కడ చాతనవు
తుందిలే... అయినా, విను... విన్నందువల్ల నీకు మహా
వచ్చేదీలేదు...’

‘నీకు పోయేదీలేదు.’

‘ఇదివరకే పోయిందనే .... యిందాక విన్నవించు
కున్నది... అవును, పోక ఏంచేస్తుంది...’

‘హరిః ఓం-పండుగకు తప్పకుండా రావాలనీ... యీ
ఉత్తరమే తెలిగ్రామక్రింద భావించవలసిందనీ... మా
మామగారు అప్పటికి నెలరోజులనుంచీ ... ఉత్తరంమీద

ఉత్తరం, ప్రతి ఉత్తరంలోనూ యీలాగే నాకూ పోషు
వాళ్ళకీ కూడా విసుగుపచ్చేట్టుగా రాశాడు... ఆయనకన్న
మన కిక్కడ ఎక్కువ ఆదుర్దాగా ఉంది...

ఆ అమ్మాయి డి. యం. సి. పుస్తకాలు కొనుక్కుని
వస్తూంది. నేనుకూడా అనుసరించాను. మరోఉద్దేశ్యమేమీ
లేదు.....మన కారువాళ్ళకి అది మామూలేకదా.....

ఎప్పుడు సెలవలు వస్తాయా అని... ఇంక కొన్ని ఘడి
యల్లో, తినబోయేవాడికి... ముందుగా రుచుల జాబితా
యివ్వడం ఎందుకూ? - సరిగ్గా... నీవు యిప్పుడు... ఏమేమని
మనసులో అనుకుంటున్నావో... అంతకు వేయి రేట్లుగా
ఉవ్విళ్ళూరాననుకో... అవునోయీ... అదే, తొలిసారి పండు
గకు... అత్తవారింటికంటూ వెళ్ళడం.

'తప్పకుండా రాగలవాడను అని ఒకసారికి ముమ్మారు
వ్రాశాము. అంతకూ నమ్మంలేకనో ఏమో ఏమని విన్నపా
లంపుకున్నావో, మా నాన్న పనివేళా నన్ను ప్రయాణం
చేయడానికి తయారై నాడు యిక్కడికి. అమ్మా వాళ్ళూ
అక్కడనుంచీ అలాగే యకాయకీ మేము వచ్చేనాటికి
అక్కడికి జేరుకుంటారట. సరే అంటే సరేనన్నాను...

'కాని అనుకున్ననాటికి బయలుదేరడం పడింది
కాదు. ఆ నెపం కాలేజీవాళ్ళమీద వేశానులే. ప్రైవేటు
క్లాసులు యిత్యాది కారణాలు చెప్పినా మా నాన్నచేత,
వాళ్ళనో లక్ష తిట్టించాను. యిద్దరమూ రాకపోతే అక్కడ
అటూ అత్తవారూ, అమ్మావాళ్ళూ ఏమన్నా అనుకుం
టారు. గనుక నీవు ముందు అనుకున్నట్టుగా బయలుదేరు.

వెళ్ళేటప్పుడు నా సూట్ కేస్ వగయిరాలు కూడా తీసుకు వెళ్ళావా అంటే నాకు ఆటే బందరబందీఉండదు. యిక్కడ బడి అయిపోవడంతోనే తక్షణం రై లెక్చుతాను' అని గంట సేపు స్వస్తి చెప్పి ఏలాగై తేనేం ఆయనను ఒప్పించి పంపించాను. దవనం, మరువం, పెద్ద చామంతి. ఇంకా ఈలాటి దినుసులన్నీ ఓ బండెడు సామానుకై తే చెప్పి అవిమాత్రం తప్పకుండా, వచ్చేటప్పుడు తీసుకురమ్మని మరీ మరీ నాతో చెప్పి మా నాన్న బయలుదేరి వెళ్ళిపోయినాడు. అసలు మనం ప్రయాణం మానడానికి ముఖ్య హేతువు, చదువు కాదు, పాశుకాదు. మరునాడు రుషియా ఓపెరా కంపెనీ దిగుతూంది. ఉండి చూద్దామని, అందుకనీ ! అసలు సంగతి చెప్పతే, ఆయన ఒప్పుకునేవాడంటావా?—

‘ఒక్కమారే, సీజనుకు అంతా టిక్కెట్లు కొన్నే శాను. చేతులో పైసా ఆడుతున్నదిగా. ఆ వారడి, దవనం మరువం యిత్యాదులలో తగ్గించవచ్చును. చాలా సరదాగా గడిచినవి ఆ నాలుగు రోజులూ...’

‘కావలసినవన్నీ మా నాన్న చెప్పినంత భారీగా కాకుండా, దగ్గిరఉన్న డబ్బుకు సరిపోయేట్లుగా ముక్తసరిగా కొని పార్శులుచేయించాను. పేసింజరులో నేను రికామీగా చేతులు ఝాడించుకుంటూ అత్తవారి ఊరులో దిగాను.

‘దిగటంతోనే అటూయిటూ చూశాను, ఎవరన్నా వచ్చారేమోనని. ఎక్కడ నాలుగుమూలలా, ఎరుగున్న మొగం ఒక్కటి కనిపించలేదు.

“అసలు మా మామగారే నన్ను రిసీవ్ చేయడానికి తప్పకుండా రారా అనుకున్నాను. ఆయన రాకపోవడంతో కొంతవరకూ ఆశాభంగం అయింది. తాను రావడానికి ఏ సందర్భముచేతనైనా వీలులేకపోవచ్చును, కాని ఎవరో ఒకరిని పంపడానికేం? ఊరికి వచ్చినవాడు, యింటికి రాకపోతాడా, అనే ధీమాతో వున్నాను గదా సరి. కానీ, వీళ్ళపని పడదాం అని అల్లడితనంలో నాకు ఆవేశము ఎత్తుకువచ్చింది. అసలు వెళ్ళకుండా మానేసి ఆపూట హోటలులో భోజనంచేసి తిరుగుబండి యెక్కి కూర్చుండాము అనుకుంటే అందుకు రెండు ముఖ్య అవాంతరాలు వచ్చినాయి. ఒకటి : మన చేతిలో మళ్ళా తిరిగి యిక్కడకు జేరుకునేందుకు చాలేటంత డబ్బులేదు. ఇంకొకటి : మా నాన్న ఊరుకోడు.

‘అందుచేత, సాపుగా ఎగవేయడం అనే ఉద్దేశ్యము ఉపసంహరించుకుని చాలా ఆలస్యంగా, భోజనాలవేళ మీరిపోయిన తరువాత అక్కడకు జేరుకుంటే అప్పుడు వాళ్ళు మళ్ళా వంటచేసి పెట్టవలసినస్తుంది. ఆ మాత్రం శిక్షతో ప్రస్తుతం పోనిద్దామనుకున్నాను. ‘యిప్పు డెలా వచ్చావు. రైలేం లేదే’ అని అక్కడ ఎవరో ఒకడు అడుగక మానడు. సరే, మనం జవాబు చెప్పతాము, ‘రావడం ఉదయానే వచ్చాను కాని, యిల్లకనుక్కోవడం. చెడ్డ గగన మెపోయింది. తిరిగి తిరిగి ఎందరిని అడిగినా ఎవరూ సరిగా చెప్పందే.’దాంతో అందరూ ‘అయ్యో-పాపం!’ అనకతప్పదు. మామగారికి, యిందులో అర్థం నసాళానికి తగిలి చేసిన

పొరపాటుకు, తప్పక నాలుక కొరుక్కుంటాడు. ఈ తఘాకు యింతటితో వదిలిపెడదాం అని నిశ్చయంచేసుకుని మళ్ళా ఇంక్రోసారి కాఫీ, యిడ్డెనూ మేసి ప్రతికలు కొనుక్కుని చదువుకుంటూ నెయిటింగ్ గూములో పడుకుని- ఏ రెండు గంటలకో నింపాదిగా బయలుదేరవచ్చును కదా అని బుక్ స్టాల్ దగ్గరకు వెళ్ళాను.

“అక్కడ ఒక అమ్మాయి నిలుచుని డి. యం. సి. పుస్తకాలు తిరగవేస్తూన్నది. అమ్మాయి అంటే ఏ పన్నెం డేళ్ళో ఉంటాయి. అయితే పిల్ల మాంచి ఏపుమీద గుమ్మ టంలాగా ఎదిగివస్తూంది. ఏడాదికో, రెండేళ్ళకో ఇక చేసు కున్నవాడి పంటపండుతుంది. నాజూకుగా, బొద్దుగా చాలా అందంగా ఉంది. అంతకన్నా జుట్టు నొక్కులు నొక్కులుగా ముఖ్యంగా ఆ చిన్నదానిజడ చూచి నేను ఆవేపు పరకా యించి చూశాను. మన గాలీ, నీడా సోకి ప్రక్కన ఎవరా అని కాబోలు నావేపు తిరిగి చూసింది. చదువుకుంటూన్న కుర్రది గనుక చటుక్కున ఒళ్ళు కుదించుకోవడం, సిగ్గుపడి ఎగిరి గంతువేయడం యిలాటి మామూలీ చేష్టలు ఏమీ చేయకుండా నిదానంగా కొనుక్కునేవి కొనుక్కుని ఊరి కేనే నా నంక మరోమాకు చూసి వెళ్ళిపోతూన్నది.

“నాకు ఎలాంటి దురభిప్రాయమూలేదు సుమా. పసి పిందె అని ముందుగానే విన్నవించుకుంటినిగా! ఉట్టి బులభాటంతో పుస్తకాలు అమ్మే ఆతడిని ‘ఎవరు ఆ అమ్మాయి—’ అని విచారించాను. ఆ సోదరుడు, వేరే అరంచేసుకుని నామీద కొరకొరలాడి చిల్లర నాముందుకు

నిర్లక్ష్యంగా విసిరివేశాడు. మళ్ళా కదిలించితే, మగ్నాద
దక్కేట్లులేదు ఎందుకు ఏదో చిల్లరమాట పడటం, మనం.
ఏప్లాపమూ పుణ్యమూ ఎరుగకపోయినా, పత్రికలూ, పుస్త
కమూ చంకను పెట్టుకుని చిల్లర పక్కజేబులో వేసుకుని
అక్కడనుంచి కదిలాను.

“తీరుబడిగా స్లాట్ ఫారం కొలత వేయడం మొదలు
పెడితే దానితో కొంత పొద్దుపోతుంది. కూర్చుని చదవటం
అంటే ఎంతసేపని చదువుతాం కనుక. అందులో ఎప్పుడూ,
చదువుకూ మనకూ సగం ఎరికే ఆయెను! - మాంచి గమ
కంగావుండే బొమ్మలు ఎగాదిగా చూడటం, తరువాత పుస్తకం
పత్రికా మూలపారవేయడం నీకు తెలియని దేమున్నది
మన విషయం.

“ఆ పిల్ల వెళ్ళిపోయిందనుకున్నాను. కాని లేదోయ్.
షెడ్ లోపల జీడిపప్పులు బేరమాడుతూంది. నాకు నోరు
పురపురలాడింది. కొని, జేబులనిండా పోసుకున్నాను.
ఒక్కొక్కపలుకే తింటూ గోడలమీద ఉన్న నిలివెడేసి
ప్రకటనబొమ్మలు చూస్తూ అక్కడే నిలుచున్నాను...

“ఆ అమ్మాయిలో యిందాకటికన్న ఎందుచేతనో
కొంచెం కులుకు ఎక్కువయిందోయ్. నేను కనిపెడుతూనే
ఉన్నానులే; చూపు ఊరికే అటూయిటూ కొండాడుతూం
దన్నమాటేకాని, మన ధ్యాసఅంతా అటునేపే ఉంది.
అంటే, వేరే మరేంలేదు. ఆ పిల్ల ఎందుచేతనో అంతగా
నన్ను ఆకర్షించుతుంది...

“నడుస్తూంది. నేనూ...

“ఆలా అనుసరించడంలోకూడా మరో ఉద్దేశమేమీ లేదు. నట్టి సరదా. మనకారువాళ్ళకు అది మామూలే కదా...”

“జీరాడే పానడా చెప్పకాలికి బందాలుపడింది కాబోలు నడక బెసకటంలో పుస్తకాలు క్రిందపడి చేతి పొట్లంలో జీడిపప్పులు చెల్లాచెదరైపోయినాయి పాపం, ఆ అమ్మాయివి...”

“అప్పుడు మనకు, అనుకోకుండా అదృష్టం కలసి వచ్చింది. ఆమెకన్నముందుగా నేను అవన్నీతీసి, దుమ్ము దులిపి అంటే, పుస్తకాలే, జీడిపలుకులు ఆలాగే వదిలి వేశాను- ఆమెకు అందిచ్చి ఒక్క అంగలో ఒక్కనిమిషంలో యింత నిర్వాహకం చేశాననుకో. మరి మీ మిత్రు డేం సామాన్యుడనుకున్నావా ఏమిటి?”

షివలారీ—

కృతజ్ఞత—

“ఏవీ కావు. నేను సంకోచించకుండా వెంట నడవడానికి ఆ అమ్మాయి నవ్వుమొగంచేసుకోవడానికి సందు చేసుకోవడం మనసు సరిపెట్టుకోవడం తప్ప మరేమీకాదు—

“ఎంతసేపు? - ఎంతదూరం పూనంగా ఆలా నడవడం...”

“ఏలా మాటలలోకి దించడం...?”

“ఊళ్ళోకి ఎంతదూరం ఉంటుంది. ఆ కనపడే పెద్ద మేడ ఏమిటి? కోడ్లు అన్నీ యిలాగే ఉంటాయా దుమ్ము కొట్టుకుంటూ? నిన్న ఇక్కడ ఏమన్నా చినుకుపడ్డదా?”

నేను బయలుదేరేవేళకు మదరాసులో కాదుమబ్బలూ, కుంభవృష్టి, అవును అక్కడనుంచే రావడం. లా చదువు తున్నాను. పరీక్ష లయిపోయినతరువాత ఏమీచేయాలని లేదు. అవసరంలేదు సంపాదించాలని. ఆఁ ఫరవాలేదు. భాగ్యవంతులమంటే లక్షలుమూలగటంలేదుకాని కాని...

“పెళ్ళి యింకా కాలేదు. చేసుకోవాలనే ఇష్టంలేదు ఇప్పుడప్పుడే. ఏమిటో అసలు యిలా పూర్వకాలపురకంగా ఎక్కడనుంచో ముక్కుమొగం ఎరుగని ఏవతెనో తీసుకు వచ్చి, పెద్దవాళ్ళు మెడకు తగిలించితే మెదలకుండా అదే రంభ అనుకుంటూ, పిల్లలను కంటూ, యింట్లోపడివుండటం ఇలాటి వెషాలేమీ మనదగ్గర సాగవు. మావాళ్ళకు కూడా నేనంటే హాడలు. నాదగ్గర అవేమీ ఎత్తురు.

ఇలాగే ఒక తేమిటి, నోటికివచ్చినట్లుగా వాగాననుకో. కోతలుకోయడంలో, అబద్ధాలాడటంలో నేనేమీ వెను దీయలేదు. మరి, ఆ సందర్భము ఆలాటిది !

“ఏలాగోఅలా మాటాడించడానికి అని అంటేముట్టని ప్రశ్నలు ఊరు భోగట్టాకు సంబంధించినవి రెండు మూడు, మచ్చుకు వేసిచూసి, ఆ అమ్మాయి బెరుకులేకుండా జవాబు చెపుతూంటే ధైర్యంగా ఆమె నన్ను తిరిగి ప్రశ్నించుతూన్న దన్ను స్పృహకూడా లేకుండానే అడిగినదానికి అడిగేదే తడవుగా ఉన్నవీ లేనివీ...

“ఆఁ, పెళ్ళికాలేదని ఎందుకు అన్నానంటే అయిందని ఒప్పుకోవడం ఎందుచేతనో నామర్దాగా తోచింది. ఇంతకూ కీలకం ఏమిటంటే ఆ అమ్మాయితో మాటాడుతూన్న కొద్ది

మాటలు మొదలు పెట్టినప్పటినుంచీ ఆ పిల్ల సానిపాప అయి వుంటుందనిపించింది. వేషం ఒక్కటేకాదు, కులాసాగా డీఅర్తుటే డీఅని జవాబు చెప్పే ఆ ధోరణి, కులుకూ, నయ సుకుమించిన తెలివిచిమ్మే ఆ కళ్లూ వేయేళ్ళు తపసు చేసినా మనవాళ్ళకు అబ్బుతాయా? అందుకు వాళ్ళే పెట్టిపుట్టారు. అందులోనూ చదువుకుంటూన్న దానిలాగాకూడా ఉన్నదా ఇకనేం!

“చాలాదూరం నడిచాము. అప్పుడు అనిపించలేదులే, ఎంతసేపటినుంచి నడుస్తూన్నదీని! నా జేబుల్లో జీడిపప్పులు కూడా చాలాభాగం అయిపోయినవి. మాటలసందునే ఎప్పుడో యాదాలాభంగా ‘యింద’ అని యివ్వడం మొదలు పెట్టివుంటాను. దోవపొడుగునా ఇద్దరమూ, బొక్కుతున్నా మన్నమాట!

“అంతసేపటినుంచి చూస్తూండటం, సరసను - చెటాట పటాలు వేసుకోవడం మినహాగా, రాచుకుంటూ--నడవడం’ సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఉండటం, ఇన్ని కారణాల మీద ఆ అమ్మాయి సహవాసం ముచ్చటగా నాకు ఉన్న దనుకోవడంలో ఆశ్చర్యపడవలసిన దేమీలేదు. పెగా, నా కన్న ఎక్కువ చొరవ - మనం ఎంతగానో నేర్చుకోవలసి వున్న మరియాద! - వదలబుద్ధిపుట్టటంలేదు.

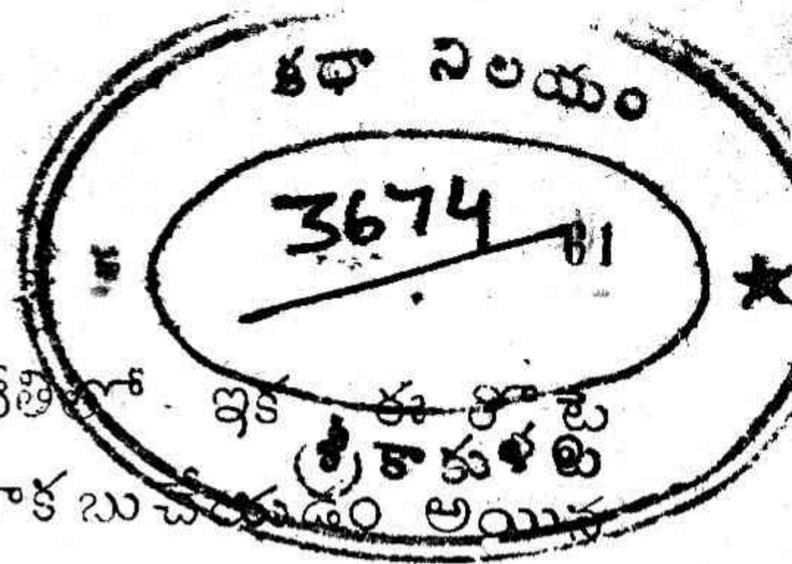
“వాళ్ళయింటికి వెళితే! - అప్పుడు తోచింది ఆ ఆలోచన. నా అదృష్టం బాగుండి, ఆ అమ్మాయికి ఓ అక్కయ్య అంటూవుండి - ఎందుకు వుండదు? ఉంటుంది. యింతకన్న లేక, యింతకూ వాసితక్కువ అయినా కొత్త

వయసులో రంభను మించేట్లు ఉండితీరాలి! - నాకు, అంత కన్న ఏంకావాలి?

“పండుగ! - అ తవారియిల్లు - యిల్లాలు! అవన్నీ మనసులోనుంచి తుడిచివేసుకుపోయినవి. చౌడయ్య చెప్పినట్లు పండుగదినము అలా రాజరంగేళీగా మనకు ఆ ఊరిలో అయే యోగంవుండగా అ తవారిల్లూ - కొ తబటలూ - చచ్చుసంభావన దక్కకపోతేనేం! - ఏమంటావు?”

“ఏంరా? యిది కలా, కధా?” ఊపిరి వదలడం కోసమనిగాని నేను ఆ ప్రశ్న వేయడానికి అవసరం ఎంత మాత్రమున్నూ అప్పుడులేదు. “కథకాదు ప్రభూ! న్యధ” అని అక్షరాలు నొక్కుతూ జవాబు చెప్పాడు రంగశాయి - ఆలోచనాభారంతో లాగు, తల, మెడతోసహా ఒకవైపు ఒరగనిచ్చి వాడుచూడకుండా వాడివై పేనిదానించిచూశాను. రెప్పలమీదుగా అప్పుడు తలఎత్తి ఉలికిపడేటట్లు చూస్తూ “తరువాత ఏంజరిగిందో చెప్పనా?” - అన్నాను. ‘రంగ శాయి సైః అన్నాడు.

“సరే ఆ ప్రకారంబున ఉభయలూ కలసినడుస్తూ న్నారు. మాటల మెలికలతో మనసులో సమాధానాలు ఒడిసిపట్టి అతినేస్తుతో తనకు కావలసిన కూపీ అంతాతీశాడు ఆ ప్రచండుడు; ఆ అమ్మాయికి ఒక అక్కవున్నమాట నిజమే. ఆ అక్క, తాను ఊహించినదానికన్న కూడాను ఎన్నోరెట్లు చక్కనిచుక్క అయినమాటా నిజమే....చాలా చాలా తెలివీ చదువూ వాటినిమించిన సరదా, కలుపుగోలు తనమూ, ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టగా అప్పుడే కాగి తేయకుని

ఘుమాంయింపునిదా వున్న ఆ ఆవునేతలో ఇక ఈ లాటే విరిగిపడటమే అవశిష్టం. ఇదంతా, వాకబుచేయడం అయిన మీదట నాయకుడు చేరుకున్న నిశ్చయము - అంతవరకూ కరెక్టేనా ?”

“అవునోకాదో ఆఖరుకు చెపుతాను, సాంతం అల్లు...”

“అల్లి కేఅయితే యింత పలచగానే! - అసలు కథగనుక మెరుగుతీసుకు రావడానికి కృషి లేకుండా - నడిపేస్తున్నాను.”

“నీ చిత్తం - సాగదీయక త్వరలో తెముల్చు.”

“జీ, హుకుం. అయితే అక్కడక్కడ చుక్కలు పెటేసాను - ఆ ఎందాకా వచ్చాము ?”

“నేను, మధ్యమధ్య జ్ఞాపకంచేయవలసివస్తూంటే యీమాత్రానికేనా, తగుదునంటూ అడంకొటింది - నడవడంలేదని ఒప్పుకోరాదూ పెద్దమనిషి తరహాగా ? —”

“అభ్యంతరం ఏమీలేదుకాని, పాడుచేస్తావని భయం, నీకు వదిలిపెడితే ! - నిన్ను ఒక ఊపు ఊపిచూద్దామని కాని యీమాత్రానికే తడుముకునే బాపతా, మనతాహతు నీకు తెలియనూ. అలనాటి సుబ్బన్న దీక్షితులకు, కరెంట్ అపరావతారాన్ని అనేమాట మరచిపోకూడదు మరి. స్వోత్కర్ష ఎందుకుగాని ఆవలి కథాక్రమం బెట్టిననిన...”

“ఇద్దరూ, వాళ్ళ యింటి వేపే వెళ్ళారు. దోవలు చీలిపోయి, ఎవరిదోవవారు కావలసినచ్చే విషయం ముందుగానే గ్రహించి నీవు మరికాసిని అబద్ధాలుఆడి తనకు ఆఊరు కొత్త, ఫలానిచోటికి అప్పుడే వెళ్ళాలంటూ అగత్యం లేకపోవడం యిత్యాదులు ‘అలాఅయితే ఖూయింటికి ఎందుకు

రాకూడదూ' అని ఆ అమ్మాయిచేత అడిగించుకుని, మొగ
 మాటపడినట్లు నటించి కొంతనాటకం జరిగినమీదట వాళ్ళని
 పావనంచేయడానికి అన్నట్లు - ఒప్పుకొని కలలమీద కలలు
 దొంతర పేర్చుకుంటూ గుమ్మం ఎక్కేటప్పటికి యెదురు
 గుండా వచ్చి, - ప్రత్యుత్థానంచేసింది ఎవరు? - మీ
 మామగారు: ఆ జీడిపప్పు భాగస్వామిని మీ పినమామగారి
 కూతురు. అదీ జరిగినప్రమాదం. మీ మామగారు ఆడారికి
 బదిలీ అయినతరువాత అదేనాయెను నీవు వెళ్ళడం. ఎక్కడ
 ఉన్నారో తెలియదు నీకు. మీ మరదలు కుర్రదాన్ని నీ
 పెళ్ళిప్పుడుచూచావు అంతే. ఆడపిల్లలు నిమిషంలో యిటే
 ఆనవాలుపట వీలులేకుండా ఎదుక్కువస్తారాయెను. అందు
 వల్ల నీవు అన్ని కారణాలు అలా కలసివచ్చినందువల్ల దెబ్బ
 తిన్నావుకాని, లేకపోతేనా? అప్పటికేనా చెక్కుచెదరినట్లు
 అగుపించావా? - వాళ్ళలోవాళ్ళు గుసగుసలుపోవడం,
 నిన్ను చూడనట్లుగా ముసిముసిగా నవ్వడమేకాని, మొగం
 మీద అడగడానికి - నీవుచేసిన అపరాధం ఏముందని, నిజా
 నికి? - మీ మామగారు నీ రసజ్ఞతకు పొంగిపోయిఉండాలి.
 కాని, నీకే ఉండటానికి మొగంచెల్లక, అప్పుడే తిరిగివెళ్ళితే
 బాగుండదు గనుక, ఆరోజంతా బలవంతాన ముళ్ళమీద
 ఉన్నట్లు ఏలాగో గడిపి - పరీక్షప్రశ్నలు అందరికీ ముందే
 తెలిసిపోయినట్లు అధికారులకు అనుమానం తోచడంచేత
 మళ్ళా పరీక్షచేయదలచుకున్నారని నీకు అతిరహస్యంగా ఆప్తు
 డొకడు అతివాస్తవికంగా కబురు ఆపూటే చెప్పాడని,
 అందుకని తక్షణం వెళ్ళిపోయి కంటిమీద రెప్పవేయకుండా

అంతా చదివితేనే తప్ప — గట్టెక్కడం కష్టమనీ మీ
నాన్ననూ, మామగారినీ నమ్మించి - మీనాన్న అప్పటికే
వచ్చివుండాలనే సంగతి నేను మరచిపోయినా ననుకున్నావు
గామాలు, లేదోయ్ సోదరా! యిక తోక మడతపెట్టావు.
పండుగసరదామీద సంకురుమయ్య ఆయేడు ఆవిధంగా స్వారి
చేశాడు - నీ కుళ్లు బయటపడుతూన్నందుకు నీకు కష్టం తోచ
వచ్చునుగాని నేను, నిజమని నమ్మినదానిని దాచకుండా
చెప్పాను - సారీ - ”

తలయెత్తి రంగళాయివంక చూడగానే మనసు చివు
క్కుమన్నది. పాపం వాడి మొగం చిన్నబోయింది. అతి తెలి
వికి ఎందుకు పోయినానా అని తగని కష్టంవేసింది. ‘ఏంరా
మామా’ అని బెదురుతూ భయంతో పలుకరించాను. వాడు
నావంక చురచురచూసి పకాలుమని పగులబడ్డాడు - (సారీ
నీవుచేసిన ఘనకార్యానికి మాలావుకధ అల్లనని నేను -
సారీ యూ, నీ మొగంలాగున్నది. యింతచచ్చుగానా-యీ
మాత్రానికి అయితే చలించేవాడినా ఎన్ని గమ్మత్తులు చేసే
వాడిని! అదికాదు ఆ అమ్మాయివెంట, లాషాలాగా తగులు
కుని వాళ్ళయింటికి వెళ్ళాను. అంతవరకూ నీడోహా నిజమే,
అంతే.

“నేను అనుకున్నది నిజం. వాళ్లు చాలా మర్యాదలు
చేశారు. ఆ అమ్మాయి అక్కయ్య చాలాబాగుంది అవాళ
అక్కడే ఉండిపోయాను. తెల్ల వారేటప్పటికి ఒళ్ళంతా పళ్ళి
కలు, గంగాజలం అనుకుని కళ్ళుమూసుకుని కాలకూటంలో

నిలువునా ముణిగాను. ఏమనుకుంటే మాత్రం ఎవరిని ఏమన్నా ఏం ప్రయోజనం? - కుట్టిన తేలు గుణనంతురాలు.

“సానివాడనుంచి సరాసరి - బండిలోపడి ఏలా హాస్పిటలు జేకుకున్నానో పరమాత్ముడికి ఎరుక. దగ్గరవున్న పెసా బహుకొద్ది - ఊరులోనో ఎవరిముక్కా మొగమా ఎరుగను. ఉన్నస్థితి అదీఅయినా అధైర్యపడినందువల్ల ఒరిగేది ఏమీలేదుగనుక ఆలాగే మొండివేసి ఓమూల ఒళ్ళు తెలియనంత ఊష్ణం సలుపూ పోటూ నిండుగా ముణిగి ఉన్నాను :

“నాపాలిటి దేవుడల్లె అక్కడ డాక్టరువాళ్ళ తముడూ నేనూ చిన్నప్పడు చదువుకున్నాం. ఆయన కొత్తగా అక్కడకు బదిలీఅయి వచ్చాడుటః నన్ను చాలా ఆదరించి చివాట్లు పెట్టి ఎంతగొడవచేస్తాడో అని బహు భయపడ్డాను సుమా! ఏంఫరవాలేదని నాలుగోనాటికల్లా యింజకనతో ఆఉద్ధృతం తగ్గించేశాడు...

“వెంటనే తిరిగి యిక్కడకు వచ్చేశావు.”

“అంతేనా మధ్య యింకా ఉంది : రెండురోజులైన తరువాత అవాళనుధ్యాహ్నం వాడుబాయ్ వచ్చి ‘మీవాళ్ళు చూడటానికి వస్తున్నారు’ అన్నాడు. వినీ వినడంతోనే పడుకున్నవాడినల్లా ఆపాశంగా అలాగే నిలువెత్తున ఎగిరిపడ్డానంటే నమ్ము. మావాళ్ళకు ఎలా తెలిసింది. యింకేముంది’ కొంపమునిగింది. గజగజలాడిపోతూ అప్రయత్నంగా ‘ఎవరు అన్నాను. అర్థంకాలేదుః నాభార్య, బొడ్డాడని పిల్ల యింకా. ఒంటరిగా వాళ్ళవాళ్ళు యిక్కడికి పంపిస్తారా? - పోనీ మన

ప్రయోజకత్వం తెలుసుకుని అభినందించడానికి తెగించి, వచ్చిందేమో అనుకుంటే తెలుగుపిల్ల కేమిటి అంత తెలివి తేటలూ చొరవానా? - ఎన్నిమాట్లు పుత్రంవెయ్యాలి! నేను అనుకున్నదాంట్లో సబబు విశేషంలేదు. కాని అప్పట్లో ఆ ఒడిదుడుకు తగిలేటప్పటికి మెదడు అలా పనిచేయడం మొదలుపెట్టింది - సరే, వచ్చినవారు ఎవరైతేనేం - కోళ్ళ బడ్డపాము కరవక మానదుకదా - పులినోటిలో తలయిరికి ఉన్నప్పుడు పుత్రకు వెరపు ఎందుకూ. వస్తారు, చూస్తారు చూడనీ! అని గుండెకు నిబ్బరం తెచ్చుకుని ఊరుకున్నాను.

“ఎవరనుకున్నావు వచ్చింది? - ఎవరో చెప్పకో - ఎవరూకారు. మనం గంగలోదిగడానికి కారణభూతయైన ఆ ‘కల్యాణ కల్పతరువు’ - నదురూబెదురూ లేకుండా, ఏమొగం పెట్టుకుని వచ్చింది? - ఏమనివచ్చింది.

‘ఎలా ఉంది’ - దగ్గిరకువచ్చి - కుర్చీ మంచంబీరకు లాక్కుని కూర్చుని తలనిమురుతూ అడిగింది - నాకు వళ్ళు భగభగలాడింది.

‘దివ్యంగా ఉంది’ అని విషంగా అన్నాను. కల్యాణి సిగ్గులేకుండా నవ్వింది - చెంపపగిలేట్లు కొట్టడానికి - లేవడానికి శక్తి లేక ఊరుకుని అక్కసుతో మూలిగాను. ఎన్నివిధాల్లో పలుకరించింది. నేను బెల్లంకొట్టిన రాయిలాగా తామసం దిగమ్రమింగుకుంటూ పళ్ళుబిగించి, కళ్ళుమూసుకుని అటుతిరిగి పడుకున్నాను. ఎందుచేతనంటే విన్నకొద్దీ, మనసులో సలుపు ఊరి - మెలిక వేసూంది. పట్టలేక నోరువిప్పితే మన సంగతి ఇంకా నలుగురికి తెలిసి మనపని ఉన్నదానికి ఉపరి మరీఖరాబు

అవుతుందని - శ కికి మించినంతగాకూడా తమాయించుకుని యిక కటలు తేగిపోతనని ఆ భూతం అక్కడినుంచి వదిలిపోతుండేమూనని ఆలా అటుతిరిగి పడుకునే - 'సిగులేదా' అన్నాను - అంతటితో రోషంవచ్చి అయినా వదిలిపోతుంది కదా అని. కాని అచ్చమయిన సాని అంతమాత్రానికే లొంగుతుందా ?

“సిగు-ఎవరికి?” గద్దించినందుకుకాదు, వెక్కిరింతగా అడిగిందని రోషం ఎక్కింది నాకు. 'ఫో' అని ఉరిమాను. 'ఫోను' అని ఆ స్థాయిలోనే ఆమె జనాబుయిచ్చింది - కింక రవ్యం ?

“పొమ్మంటే పోయేదాన్నయితే - యీ ఛాయలకే అసలు రానేరాను. అసురుసురనడం అందరి గృహస్థులకూ పరిపాటే. ఆలనా పాలనా చేసేందుకు నాలాటిడి దొరకడం అదృష్టమునుకుని కళ్ళనద్దుకోక కస్సుమంటారేం ? - బొట్టూ కాటుకాపెట్టి పిలిచానా ఓమారువచ్చి మాయిల్లు పావనం చేసి పొమ్మని? - యిప్పుడై నా పొమ్మంటానా-రమ్మంటాను గాని !”

“వచ్చినందుకు బుద్ధివచ్చింది--” అన్నాను - ఆమె అందుకూ నవ్వుతూనే 'బుద్ధికి బుద్ధంటూవుంటేనా రావడానికీ పోవడానికీని ? - మాటకు మాటపలకడం నేర్చారుగాని రద్దికెక్కకుండా మరియుదగా మాన్చుకోవడం నేర్పరో ? - మా దొడ్డసరసులు ! మారాంచేయకుండా సాయంకాలం వచ్చేసేయండి. మా చెల్లాయిని పంపుతాను, అదే సరి,

మీకు ముక్కుకు తాడుపోసి లాక్కువచ్చి నా గదిలో కట్టెలు
నుంది—”

అని నెళ్ళిపోయింది ప్రభూ ! యీ సోదరుడు ఆలాగే
సాయంకాలము అక్కడికి జేరుకున్నాడు. అవును, కాదు
అనడం మరి, మనచేతులో ఉంటేనా. అదీగాకుండా, అసలు
కారణం మనకు నోటిపురపుర యింకా తీరలేదు.

సరే, మకాం అక్కడ, మందు హాస్పిటలులో. పది
హేనురోజు లున్నాననుకుంటాను అలా. మళ్ళీ ఖాయిలా
చేయలేదా అనేనా నీ అనుమానం? - మంచిప్రశ్నే ! ఎందుకు
చేస్తుంది ? - మన జాగ్రత్తలో మనం ఉంటూంటే చేసినా
మాత్రం ఏం? మనసంత పరవశంచేసుకునేటప్పుడు. మళ్ళా
బళ్ళు చివుక్కుమన్నా - ఖాతర్ చేయం !

సెలవులదోవను సెలవులు అయిపోయినాయి. యిక
విధిలేక బండీయెక్కి కాలేజీముఖమైనాను - అవాంతరాలన్నీ
గడచి అన్నీ బాగానేవున్నాయి. కాని రైలుకదలినతరువాత
ఎందుకో స్టేషనుకువచ్చాడు కాబోలు మా మామగారికంట
నేను, నాకంట ఆయన పడ్డాము. గురుపటి కేకవేశాడు. నేను
కిటికీలోనుంచి తలకాయ లోపలికి లాక్కున్నాను. దాని
పుణ్యమా అంటూ వెంటనే బండీ నౌదుపుచ్చుకున్నది.
అప్పటికి ఆ గండం గడచింది కదా అని గుండెలు కుదుటపడి,
అమ్మయ్య అనుకున్నాను. బండీకిభత్యం ఎక్కడిదని ప్రశ్నిం
చబోకు. అక్కడే అరువుపెట్టాను అని విశదమయే ఉండాలి.
ఈరోజుకు మనం వెనుకటిబాపతు ఆ చిఠాకు కొంతబాకీ.

ఆ దెబ్బదెబ్బ, ఆరునెలలు యింటికి వెళ్ళలేదు. ఇక

చూసుకో అలూయిటూ, మామగానూ, నాన్నా చెక్కుతూ ఉత్తరాలు వ్రాశారు. అన్నిటికీ ఒక్కటే సమాధానం, మనదగ్గరనుంచి, పశానం. యీలోపల వియ్యంకులు ఇద్దరూ ఒకరిమీద ఒకరు కత్తులు నూచుకున్నారు. ఉన్నవాడు ఊరు కోకుండా, మా మామగారు “అల్లుడికి నేము ఏంఅపరాధం చేశామని అంత ఆగ్రహం? యీ ఊరువచ్చి మా యింటికి రాకుండాపోవడం? పండుగకు మీరందరూ దయచేసినందుకు మాకు బ్రహ్మానందమే అయినా, అల్లుడురానికొరత, మనం ఉభయులమూ ఫీల్ అయినాము. ఎందుకురా లేదో కారణం, అప్పుడు మీరు చెప్పకపోయినా యిప్పటికై నా మీకు తెలిసి ఉంటుందనుకుంటాను” అని మూడుతావుల గ్రంథం పెంచి వ్రాశారు. దానితో మానాన్నకు రేగింది. నామీద నేరారో పణచేసినట్లు ఆయన ఎంచుకుని, మనంచేసిన నిర్వాహకం ఆయనకు తెలియదుకానూ, లడాయికి లంకించుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళు అలా పోస్తుద్వారా సంగ్రామం జరిగి, తరువాత దానంతట అదే చల్లారిందనుకో - నేను ఆ ప్రాంతాలకి ఆ రోజుల్లో వెళ్ళనేలేదనీ మామగారుచూడటం పొతబాటు కోర్డీ ఎవరినో నన్ను అనుకునివుంటారని, మా నాన్నను యింటికి వెళ్ళినప్పుడు నమ్మించడం పెద్ద కష్టంకాలేదు

అంతటితో కథ పూర్తిఅయిందనుకుంటున్నా వేమో? మా పినమామగారు వేయిళ్ళ పూజారి. గ్రేట్ వాళ్ళకు పూర్వంక శ్యాణితల్లికి ఆయనకన్నెరికం పెట్టాడట, ఆ ఎరికమీద అప్పుడప్పుడు ఆయన వాళ్ళయింటికి పోయిరావడం కద్దు. అక్కడ మన ఛాయాచిత్రం ఆ దేవుడు సందర్శించడం కలి

గింది. గడుసుతనంగా కళ్యాణి నేమీ అడగకుండా ముసలి-
 సరసిని కదలేసి యావత్తు కనుక్కుని సమగ్రంగా అన్న గారికి
 నివేదించాడు. మళ్ళా పెద్ద రసికుడని పేరు. చూడబోతే
 యిదీ ప్రయోజకత్వం! ఆయన విని ఊరుకోకుండా కళ్యాణి
 యింటికెళ్ళి కరవవచ్చినట్లు నానా హంగామా చేశాడుట.
 మొదట మా బంధుత్వాన్ని బట్టి చాలా మరియుదగానే
 మాట్లాడిందట, కాని అయినకాడికి ఆయన రెచ్చిపోవడం
 చూసి - “మీ రెన్నన్నా అనండి. ఆయన్ను నా యింట్లో
 కట్టేసుకున్నాను. వస్తే నాకోసం ఆయన వస్తారుకాని మీ
 కోసంకాదు ఇహ.” అని ఆయనకన్న పెద్దగొంతు చేసుకున్న
 దట: “నా పిల్ల దానికాపురం తీసేస్తున్నావు. దాని ఉసురు
 నీకు తగులుతుంది” అని మా మామగారంటే, కళ్యాణి
 “అది మా యింటా వంటా లేదు. మా యింటికివచ్చినవాళ్లు
 ఎవరు చెడిపోయినారు? - మీ తమ్ముడు మహారాజులాగా
 లేడా? నేనన్నది మీకు అర్థంకాక, సానికదా అని తేలికగా
 అనేశారు. అది కూడదు సుమండీ! నా అభిప్రాయం మీ
 పిల్లది కాపురానికి ఆయన దగ్గిరకే వెళుతుంది అని” యిత్యా
 దయః దానితో పచ్చివెలక్కాయ గొంతునపడినట్లు జవాబు
 చెప్పడం చేతకాక మదీయశ్వశురుండు - గృహాభిముఖుం
 డైనాడు.

ఇదంతా కళ్యాణి నాకు వ్రాసింది. నేను శహాబాస్
 అంటూ నీవుచేసింది నాకు నచ్చింది అని జవాబు వ్రాశాను.
 అసలు ఆఫోటో మా గృహిణికి బహూకరించవలెనని పలుకు
 వెళ్ళింది. సద్వినియోగమే జరిగిందనుకో. కాని దాని ఆధా

రాన ఉత్తరకాండ నడవడం - - మొదట్లో కొంచెం కష్టం వేసింది. యిప్పుడా, యిప్పు డా చీకూచింతా యేమీలేదు. ఒక్కటే రంధి. ఆయన ఆ డోరునుంచి బదిలీఅయితేనేగాని నన్నుపండుగకు పిలవడు. వస్తే అక్కడ చిక్కుబడి బయటకు రానని ఆయనకు భయం. నాఅంతట నేను వెళితేనో అంటే, తాను నిమిత్తం కాకుండావుంటే ఎవరిపాపం వారిది. అలా సర్దుకుపోగలడుతే. వేదాంతి కొద్దోగొప్పో-ఏం ఏలావుంది?”

“నమ్మశక్యంగాకుండా ఉంది.”

“నాకూ ఆలాగే ఉంటుంది, యిప్పుడు తలుచుకుంటుంటే.”

“అయితే నిజం. మరి ఆ తరువాత—

“తమామ్—షుద్ ”